

Ukrainska Alliansen i Sverige

Remissvar om lagförslaget "Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd"

Datum: 2024-04-05

Ukrainska Alliansen i Sverige

Org.nr: 802448-2524

www.uais.se

Tetyana Rep – Ordförande

uais@live.se

Sammanfattning

- UAIS delar bedömningen att villkoren för flyktingar från Ukraina som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd behöver förbättras. Vi anser dock att det skulle vara mer ändamålsenligt att ändra kravet på vistelsetid i folkbokföringslagen (från tre till ett år) än att införa en speciallag i enlighet med det remitterade lagförslaget.
- Begränsningar i tillgång till bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner och stöd enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) för personer med tillfälligt skydd som är folkbokförda, kommer att ha en negativ effekt på flyktingars bosättning och integration i samhället.
- Lagförslaget förbättrar inte den ekonomiska situationen för den mest utsatta grupperna av flyktingar: pensionärer (som inte kommer att kunna få antingen äldreförsörjningsstöd eller assistansersättning) och barnfamiljer (som inte kommer att kunna få antingen barnbidrag eller bostadsbidrag).
- Lagförslaget anger inte vilken typ av ekonomiskt stöd flyktingar som inte omfattas av etableringsprogrammet kan få, det vill säga att det är oklart vilka ersättningar får personer med tillfälligt skydd i pensionsåldern får, efter 66 år och personer med tillfälligt skydd mellan 18 och 20 år, som bor i Sverige utan vårdnadshavare.
- Att flyktingar med tillfälligt skydd inte ska anses vara bosatta enligt socialförsäkringsbalken gör det omöjligt att få CSN, vilket minskar tillgången till högre utbildning bland dessa flyktingar. Gymnasieungdomar som inte har rätt till CSN eller annan ekonomisk ersättning att deras enda möjlighet blir att hoppa av skolan för att klara egen försörjning. Det ställer till med stora problem för de enskilda individerna. Som artonåring utan fullgjord gymnasieutbildning är det inte helt lätt att få ett jobb och därigenom hamnar de väldigt långt ifrån arbetsmarknaden.

Synpunkter

UAIS anser att begränsningen att flyktingar med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd ska undantas från rätt till bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner, jämfört med personer som också är folkbokförda, kan påverka deras anpassning i samhället negativt och kommer att orsaka en känsla av diskriminering.

Lagförslaget, som syftar till att förbättra villkoren för utlänningar med tillfälligt skydd ger tyvärr inte lika rättigheter med andra personer som är folkbokförda i Sverige och kommer även fortsättningsvis att begränsa deras tillgång till social- och sjukvård, möjligheter att få utbildning.

Att inte kunna få barnbidrag försätter också flyktingar med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd i en svår ekonomisk situation. Med hänsyn till att de flesta av de ukrainska flyktingarna är ensamstående i Sverige med flera barn, är det fråga om möjligheten att försörja dem ordentligt. Deltagande i programmet innebär full etableringsersättning till en person mellan 20 och 66 år (d.v.s. vårdnadshavare till ett barn) och etableringstillägg för barn, som uppgår till mellan 26 och 50 kronor per dag, vilket organisationen anser är otillräckligt.

Gällande boende frågan anser UAIS att regeringen måste vidta åtgärder för att säkerställa en ordnad ekonomisk övergång från mottagandet enligt LMA till mottagande efter folkbokföringen. Undantaget från rättighet till bosättningsbaserade förmåner försämrar förutsättningarna att bli självförsörjande med lägre/låg löneinkomst.

UAIS ser svårigheten att få professionell hjälp för flyktingar med autism, autistiskt liknande tillstånd (som inkluderar Aspergers syndrom), med utvecklingsstörning, förvärvad hjärnskada och några andra grupper som en negativ inverkan på deras psykiska och fysiska tillstånd och utveckling.

Förtydligande av detaljer

UAIS anser det också nödvändigt att närmare beskriva förutsättningarna för det återvändandeprogram som avses i lagförslaget. På grund av att Massflyktsdirektivet har införts för första gången har många en känsla av obegriplighet, bristande kvalifikationer för att tillhandahålla tjänster, så villkoren för återvändandeprogrammet och skyldigheterna enligt detta program bör skrivas i detalj för att undvika missförstånd.

Dialog i den fortsatta beredningen

För att genomföra lagförslagen så effektivt och på bästa möjliga sätt anser UAIS att det är nödvändigt att föra en öppen dialog mellan företrädare för kommuner, statliga institutioner och företrädare för organisationer som tillvaratar ukrainska flyktingars intressen.

UAIS anser att det också behövs tydliga riktlinjer för hur kommuner och statliga institutioner ska agera när flyktingar med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd folkbokförs, för att undvika problem med bristande kunskap hos anställda om detta lagförslag och för att underlätta förståelsen för flyktingar om deras rättigheter, skyldigheter och möjligheter enligt lagförslaget.

Ukrainska Alliansen i Sverige

Org.nr: 802448-2524

www.uais.se

Tetyana Rep – Ordförande

uais@live.se